

1173

פרוטוקול מספר 39/ב'

מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ב', יג' בטבת תשי"ז - 17.12.1956 בסעה 11.00.
בכנסת בירושלים.

- ב כ ח ו :
- י. גורי - היו"ר
 - א. אלטמן
 - י. אפרתי
 - י. בדר
 - ש. דיין
 - א. הרצפלד
 - ט. חזני
 - ז. סוזייב
 - י. ספיר
 - י. פורדר
 - י. קרגסן
 - ז. צור
 - ט. בזק - מזכיר הוועדה

טרוטנים :

נגיד הבנק ד. הרוביץ
ד"ר א. ברט - מנהל בנק לאומי לישראל
סר בן-יוסף - בנק ישראל
ד"ר ג. קיטרון - היועץ הטכני
טר הניג - משרד האוצר

סדר-היום : חוק הריבית, תשט"ז - 1956.

היו"ר י. גורי : אני פותח את הישיבה.

כשטיפלנו בהעברות טעיה לטעיה נתקלנו בשאלה אם אפשר להשתמש באמצעים כשהם כבר ישנם בידי הממשלה או כשהם עתידים להיכנס. אז נתעורר ספק ופנינו ליועץ הטכני. הוא כתב לנו על כך סכתב ובו הוא כותב. (קורא את הסכתב).

אנחנו כרגע לא ניכנס לדון בתוכן הסכתב, אלא נעבור לשדר היום.

עברנו בקריאה ראונה על חוק הריבית, ואנחנו עומדים בפני הקריאה השניה, שאליה מצטרפת הצבעה בכל סעיף וסעיף. אולם לפני שנעבור לקריאה השניה ונצביע על הטעיות, נעניתי לבקשתו של ד"ר בוס שפנה אלי וביקש להופיע בפני הוועדה ולהעיר את הערותיו לחוק הריבית לפני שהוועדה תסיים בו את דיוניה.

י. בדר : אני מבקש מאדוני העתק סכתבו של היועץ הטכני.

ד"ר א. ברט:

כבוד היושב-ראש, רבותי.

אני עשיתי צעד בלתי רגיל שביקשתי להופיע בוועדה ולהטמיע את דברי. עד כה הופעתי כמה פעמים לפי יוזמתכם, אבל במקרה זה מצאתי לנכון לקחת את היוזמה לידי, כי על החוק הזה נאבקתי כמעט לבדי במשך שנים כדי שהממשלה תוציא חוק כזה, והיה לי מאד חבל אם עכשיו יצא החוק ויהיו בו פגמים אשר יכולים אולי להפחית מהתועלת שיכולה לצאת ממנו. אתם יודעים שבכלל הדעות אם תהיה תועלת ממנו או לא הן מאד מחולקות. אני בדעה שבתנאים ידועים אפשר להפיק תועלת רבה מן החוק הזה.

אני רוצה להעיר בעיקר שלוש הערות לגבי החוק. הראשונה היא שבהגדרות, מיד בהתחלה, כתוב: "מלווה, לרבות בכיון שטרות". לפי דעתי הצורה הזאת של הזכרת בכיון שטרות אינה מספיקה ואינה מכניסה למעשה לתוקפו של החוק הרבה מאד עיסקות הצריכות להיות תחת החוק הזה. ואני רוצה להסביר למה אני מתכוון.

החוק כמו שהוא מנוסח כאן מכסה לדעתי את המקרה הפשוט, שלמשל, בעל תעשייה או סוחר בא לבנק, יש לו שטרות והוא רוצה לעשות על זה בכיון שטרות. הבנק דורש ממנו אחוז, והחוק הזה מכסה את העיסקה בין הבנק ובין האיש. אבל יש עיסקות מרובות אשר לגביהן אני מטופק אם הצורה הזאת של החוק תחול עליהן, ומאד כדאי שהיועץ המשפטי יביע על כך את דעתו. ורק אם דעתו היא למעלה מכל טפק חיובית - הייתי מסתפק בזה, אחרת כדאי לשנות את הנוסח.

אני מתכוון לעסק הנפוץ מאד של מכירת שטרות בשוק, בעיקר מכירת שטרות של הסוכנות. ידוע שהסוכנות נותנת הרבה שטרות לספקים ולקבלנים שלה. הקבלנים הולכים לשוק וטווכרים את השטרות האלה, ומקבלים עבורם לפעמים 20%, לפעמים 14%, ברגע זה - 18%. ובכן אני מסופק מאד אם הגיטוי הפשוט הזה, "מלווה, לרבות בכיון שטרות", יחול על עיסקות כאלה.

אני מיוחד שיימצאו שופטים שיגידו: כאן היה מכר, ובכל מכר יש מחיר. את ההיוויה הזאת שנקראת סדר של הסוכנות הציעו בסכום של 750 לירות, והקונה שילם 750 לירות. אין פה כל שאלה של ריבית, אין פה כל שאלה של מלווה, והעובדה שכתוב פה "מלווה, לרבות בכיון שטרות", אינה מכסה את העיסקה הזאת.

אם לא ימצא נוסח שיכסה את זה, כי אז אפשר לוטר שאחוז גבוה של כל התועלת שהחוק יכול להביא - ירד. כי זוהי הצורה האהובה ביותר על הקהל לעשות את העיסקות שלו בריבית קצובה.

ההערה השנייה עלי היא לגבי מה שכתוב כאן על עמילות. כתוב: "ריבית, לרבות דמי עמילות, דמי בכיון וכל תשלום אחר המשתלם בקשר עם מלווה ויש בו משום תוספת לקרן המלווה". זאת אומרת לא נאמר ולא יכול להיאמר בצורה פשוטה וכללית כל דמי עמילות בחשבים כריבית. זה לא יכול להיות, כי יש הרבה דמי עמלה מוצדקים, שבהם עמלה קטורה בעטל שעבורו משלמים אותם. ואז זה לא צריך להיחשב כריבית מוטווית. המחוקק אומר כאן: "... ויש בו משום תוספת לקרן המלווה", זו תוספת מוטווית.

אבל לדעתי אין כל אפשרות להגדיר את המקרים הבודדים בצורה מדוייקת חוקית. ואני לא מצאתי אפשרות אחרת מאשר להציע שהחוק יקבע ועדת שיפוט - אפשר לקרוא לזה גם אחרת - שהיא לפחות במשך השנתיים הראשונות של החוק תקבע, לפי השאלות הבאות לפנייה, אם עמלה מטוייקת נחשבת לתוספת ריבית או אם היא עמלה כנה שמותר לקחת אותה.

אני רוצה לתת דוגמה פשוטה ויום-יומית: דמי עמלה בהלוואות נגד סחורות. רוב הבנקים מתעסקים בהלוואות נגד סחורות, וזה דבר חשוב מאד בשביל כל הלקוחות. אנחנו, נותני הלוואות על מחשבים שלמים או חלק של מחשבים, ואילמלא האפשרות הזאת, אז חלק גדול של המטק - גם החקלאי וגם התעשייתי וגם המסחרי - לא היו יכולים

מ.י.

להתקיים. ברור שהלוואות נגד סחורות קשורות בהרבה עמל. אנחנו מעסיקים פקידות מיוחדת בקשר עם זה, הבודקת את הסחורה בזמן שהיא נכנסת למחסן. הפקידות בודקת מפעם לפעם לפי דו"חות שאנחנו מקבלים מן הלקוחות, אם אמנם הסחורות נמצאות במקום שבו הן צריכות להימצא, אם הסחורות יכולות להתקלקל וכדומה. ובכן אין כל ספק שבקשר עם העמל הזה - דמי עמילות הם מוצדקים.

אבל לוקחים גם דמי עמילות טרם שהם הוא דמי עמילות, ולמעשה זו תוספת ריבית שלוקחים אותה מטעמים פסיכולוגיים או גם לפעמים מטעמי מסורת, כי כך מקובל. וכמוכן שצריך להיות ברור על מה חל החוק ועל מה אינו חל החוק.

האם פירוש הדבר שיש למונח הזה שתי משמעויות מבחינה מספטית?

היו"ר י. גורי:

ר"א. ברט:

ברגע זה לא, אבל אם אתם תחוקקו את החוק כמו שכתוב פה, ויהיה כתוב "לרבות דמי עמילות בקשר עם המלווה ויש בו טעום תוספת לקרן המלווה" - אז תהיינה שתי משמעויות.

אילו זה היה המקרה היחיד, לא הייתי מפקח. אבל היות ויש מקרים אחרים שבהם הגבולות בין מה שצריך להיקרא דמי עמילות מוצדקים ובלתי מוצדקים - הם צרים, אינני רואה אפשרות אחרת אחרי הרבה בסיונות למצוא פתרון אחר מאשר להקים ועדת שיפוט אשר בפניה יכולים לבוא בשאלה: האם זה מותר, האם זה אסור.

לדעתי אפשר אפילו להגביל טראס את תקופה קיומה של ועדה כזו. אבל אם רואים בזה פגם אסתטי, שחוק מקים דבר ואומר כבר מלכתחילה שתי זה מתבטל, אז יכולים להקים את זה כאילו לנצח, וכעבור זמן ידוע יכולים לחשוב על תיקון המבטל את זה.

אם תשארו אותי על הרכב ועדה כזו - אני חושב שההרכב צריך להיות כזה שהיושב-ראש יהיה שופט, וצריך לסמוך בוודאי על שר המספטים שבטביל תפקיד כזה הוא יבחר שופט שמתמצא בעניינים מסחריים. לא הייתי קושר את זה לתפקיד מיוחד כמו שעשתה ממשלת המנדט, הייתי מסאיר את הברירה בידי שר המספטים.

השני בוועדה צריך להיות המפקח על הבנקים, שהוא בוודאי מתמצא בשאלות כאלה.

אם יהיו שנים אלה, הסליסי איננו צריך להיות מחוגי הבנקים. אני לא הייתי מציע לוועדה הכספיים ועדת שיפוט כזו שחבריה יהיו כולם אינטרסנטים. זה בוודאי לא היה רצוי ולא היה מעורר אטון. אבל אם ישנו השופט והמפקח על הבנקים, והסליסי יהיה אדם שטרם האוצר או שר המספטים ימנה אותו מתוך חוגי הבנקאות - אז אילו אני הייתי המייצע של השר המספטים, הייתי אומר: תיקח לך את ראש מחלקת המספטים של אחד הבנקים הגדולים, ותוכל לסמוך שגם הוא יהיה אובייקטיבי. אפילו אם יקרה שהוא יתנהג כנציג אינטרסים, אז השנים האחרים שקולים כנגדו.

אם תהיה ועדה כזו שיכולה להיות מאד יעילה בהרכב כזה, היא יכולה לטבת בהתחלה פעם אחת בשבוע, ויכולים להביא בפניה את הדברים בצורה מאד סומרית - אז אני מניח שנגיע בקצב שהיה למספר החלטות יסודיות כאלה, שעל סמך זה ידעו איך להתנהג.

ואני הייתי מוסיף לזה שני דברים: מצד אחד את האפשרות לערער בפני בית-מספט, כי בכל זאת ועדה כזו היא אמנם ועדה מאד מוסמכת, אבל קשה לומר שהיא האינסטנציה האחרונה, ובפרט שהדבר קטור בדברים פליליים. אם אתם תקבלו את הדרך הזאת של אפשרות של ערעור, הייתי עושה את הערעור מיד לאינסטנציה העליונה, זאת אומרת רק לבית-המספט העליון, והייתי אומר שעד שערעור מבטל החלטה כזו, כל מי שבאמונה שלמה מתנהג לפי ההחלטות שיצאו מן הוועדה הזאת - הוא בכל אופן פטור מכל תוצאות שליליות. הוא בסדר כל עוד הוא סומך על

החלטה שיצאה כן הוועדה הזאת. אם בית-הדין יבטל את ההחלטה, אז היא בטלה וטבוטלת. אבל עד אז הוא יכול למטון על הוועדה.

אם אתם תקבלו את הרעיון הזה של ועדת סיפוט כזו - ואני הייתי מאוד מסליץ על זה, כי אחרת אנחנו נגיע מהר מאוד למבוא סתום - הייתי מסליץ לתת לה סמכויות רחבות, ולא להגביל אותה לאותו הסעיף הזה שבו הדגמתי את נחיצותה. אני הייתי אומר שכל סאלה שהצדדים הנוגעים בדבר רוצים לשאול בקשר אליה את ועדת הסיפוט הזאת - הם יוכלו לפנות אליה. אני חושב שזה דבר מאוד טועיל, כי החוק הזה הוא ללא תקדים, ואין להגייח שאנחנו יכולים לבסח את החוק בצורה זו שלא תהיינה כאן סגיאאות והיות והדבר מדבר על חלק חלוני בכל המסק שבארץ, אז כל סגיאאה יכולה להיות פטלית. לפיכך הייתי בותן לוועדת סיפוט כזו סמכות רחבה. אם אתם רוצים להיות יותר זהירים - אז לפחות בכל הסאלות הקטורות להגדרות כגון בכיון שטרות או דמי עמילות.

ההערה הסלישית היא בנוגע לתוצאות במקרה סטיטה עובר על החוק. בסעיף 5 של החוק כתוב: "מצא בית-מספט כי ריבית סאדם פלוני סילם..... רטאי הוא לשחרר את הלורה סחובתו לתסלוט הריבית ולחייב את הטלווה לסלם ללורה עד פי חמסה סהריבית שסילם או התחייב לסלם".

היו"ר י. גורי: פה נתעוררו סתי סאלות. הוועדה עמדה על כך שאין כל הצדקה טהלווה יזכה בפרס כזה, ככל מקום אין זה מתקבל על הדעת. נתעוררה גם הסאלה אם עצט ההכללה הזאת אינה טופרזת, אם הקנס הוא פי חמסה אין בו הפרזה, אבל אנחנו עוד לא סיכמנו בענין זה.

ד"ר ג. קיטרנו: נתעוררה גם סאלה סלישית: שצריכים לצמצם את זה, שזה יחול רק על סי שסילם ולא על סי סנדרט ואולי גם לא על סי סנתחייב.

היו"ר י. גורי: הובעו גם דעות שיט צורך כהבחנה בין "סילם" ובין "נדרט".

ד"ר א. ברט: אני רציתי כאן להצביע על מה שנראה לי כמסגה בניטוח. אם כתוב פי חמסה מן הריבית ססילם, אז זה סכום לגמרי ברור ואין כלל ספק מה זה יכול להיות. "סכום סנדרט" - גם כן ברור. ריבית סהתחייב לסלם" - זה לגמרי לא ברור, כי הסאלה היא: עבור איזה זמן. אם לסל סיטהו מקבל הלווואה לעטר שנים, וסתחייב לסלם 10% ריבית, אז הוא ססלם בסך הכל - אם אנחנו עושים חשבון פשוט - 100% בסך עטר שנים. אז לפי הנוסח הזה הוא צריך יהיה לסלם 500% של ההלוואה שהוא קיבל, זאת אטורת פי חמסה של הקרן, כי הוא התחייב לסלם - אם כי בסך שנים - 100% של הקרן בתור ריבית. ולכן לי נראה שיט פה מסגה בניטוח וצריך לתקן זאת.

(ב) אני בדעה שהדרך לא צריך להיות פקולטטיבי כי אם אובליגטורי. כל זמן שהסופט יכול לחייב ויכול לא לחייב, אז חזקה על הרחמנות של הסופטים שלנו שלא יחייבו, בכל אופן לא במידה המכסימלית הכתובה בחוק. לדעתי ועדת הכספים צריכה לחשוב - ואני אסתדל בכוחותי הטצומסטים לעזור לה לחשוב - מהי באמת המידה המספיקה להפחיד את הטלווים בריבית שלא ייכנסו לעסקים כאלה. ואז בין אם זה פי חמסה או פי שנים או פי עטרה, צריכים לוטר: את זה השופט חייב לעשות ולא רטאי לעשות. זוהי סאלה יטודית. אם אנחנו סחוקקים חוק כזה, יש לו ערך רק אם הוא יהיה יעיל; אם הוא יהיה בלתי יעיל, הוא יזיק הרבה יותר מאטר הוא יועיל, כי הוא סיד ייקר את הריבית. הטלווים בריבית יכניטו לתוך הקלקולציות שלהם את הריסק פן יקרה להם מה שהחוק יאטר. אז אם החוק יהיה יעיל, אני לועג להתיקרות הזאת, כי אני אומר: לא יקבלו. אבל אם החוק לא יהיה יעיל, אז אנחנו רק נראה את ההתיקרות, ולא נראה מזה שום תועלת.

לדעתי הסאלה העיקרית שוועדת הכספים צריכה לסאנל את עצמה היא: מה סבטיח לנו שהחוק הזה יהיה יעיל. ואז דעתי היא זו: אנחנו כולגו עוד זוכרים בהתרגשות רבה את מה שכתב בזמנו הגנרל פרקס

ס.י.

על היהודים, שכאילו אפשר לתפוס אותם רק בכיסט. אנחנו מחיינו נגד זה וראינו בזה אנטיסטייות גסה מאד. אבל על סוג אחד של יהודים בוודאי חלה הערה זו, והוא הסוג של המלווים בריבית. הם מפחדים פחד רציני שיזיקו להם בכיסט.

אני הייתי סוותר - אם כי לא הייתי מציע למחוק זאת - על הסעיף האומר שזו עבירה פלילית ויוצא מזה עונש מאסר. כי אני בטוח שסוג מלווה בריבית לא יפחד מזה. אני יודע שיהודי אחד לא שולח יהודי שני למאסר. אבל אם הוא יודע שמאיימים עליו שיקחו ממנו חלק ניכר של קרן ההלוואה - מזה הוא יפחד פחד רציני. באיזה תנאי? - אם קרוב לוודאי שהלווה יביא אותו לכך. ומפני זה אני גורס שהלווה יקבל זאת, כי אם הכסף ילך לאוצר, יהיה אחוז קטן מאד של לווים שיטרידו את עצמם ללכת לשופט ולומר: האיש הזה ראוי לקנס. ובקוויים אלה יחשוב המלווה בריבית. הוא יגיד לעצמו: הפחד פן יעסיר הלווה את האוצר הוא קטן מאד, כדאי לי לקחת 20%. אבל אם הלווה יודע שזה שלו, לא כדאי לו הדבר.

אם אנחנו רוצים לעקור סן הסורט את הרע הזה של הריבית הקצוצה ועלולה ללכת כמעט ללא גבול, אנחנו צריכים לבחור בין שתי אפשרויות: או שאנחנו עושים זאת, או מוכרחים לעשות זאת. אני שקלתי את הדעה היסודית הרבה פעמים, ולא הגעתי לדעתו של בגיד הבנק מסני טעמים: כל עוד שיש כבלים אחרים על המשק שלנו, אי אפשר דווקא את החלק הזה לשחרר מכל הכבלים, ומה גם כל עוד שלא ניתקנו את הקשר בין סרד היוקר ובין תוספת היוקר. כל עוד שלא ניתקנו את הקשר הזה, לדעתי אי אפשר לתת לריבית הקצוצה את דמיתה.

אם אנחנו הינו אוסרים: אנחנו משחררים את הריבית מכל הכבלים, אנחנו אוסרים תמצא הריבית את דמיתה. ובכך אין איש חולק על כך שהתוצאה הראשונה תהיה עליה חזקה של הריבית הלבנה. חולקים על כך מה תהיה התוצאה השנייה. אבל שבהתחלה תהיה עליה ניכרת של הריבית הלבנה - זה ברור.

המטשלה איחרה מאד להוציא את החוק הזה, אז התחרו בארץ אלה שיכלו לאפשר לעצמם לשלם ריבית קרדיטורית. לא היתה לנו ברירה מאשר להיכנס בסופו של דבר לסעגל. ואם המטשלה תגיד: תמצא הריבית את דמיתה, ואז תהיה התחרות גם בריבית הקרדיטורית - אז גם אנחנו, גם בנק הפועלים, נצטרך עוד להעלות במידה ניכרת נוסף למה שהעלינו עכשיו, וזה יביא קודם כל להגדלה ניכרת של הריבית. ההגדלה הזאת תביא ליוקר נוסף במחירים, כי התעשיינים והחקלאות צריכים להכניס את העודף הזה לתוך הקלקולציות שלהם, כל עוד שהמשק ישלם אותו. ואז תעלינה כל הסחורות במחיריהן.

ובכך, אם באופן אוטומטי אנחנו צריכים לשלם על סמך זה תוספת יוקר מוגדלת, אז יש לנו מוטבש חדש המעלה מחדש את המחירים, כי תוספת היוקר בוודאי מהווה גורם בקלקולציה, ואז אינני רואה את הסוף של הספירלה הזאת.

לפיכך אני אוטר שבמצב הסורר אצלנו כרגע זה - ואני אינני האיש שימתח ביקורת אם בצדק או לא בצדק - במצב זה אסור לומר: תמצא הריבית את דמיתה, כי אם אנחנו מוכרחים לדאוג לכך שהריבית תישאר "בטוחה", כדי למנוע את ההתחלה החדשה של הספירלה הזאת מן הפינה הזאת.

י. ספיר: אדוני קוטר את ענין הריבית לענין הצמדת תוספת היוקר למטר, מבחינה של עליית כל הוצאות הבנקים.

ד"ר א. ברט: לא, של המשק. אני אומר: אם המטשלה תגיד היום לבטל את כל הכבלים, לבטל את החוק העותומני...

י. ספיר: אם יבטלו התעורר שאלה. שמענו פה שבערך 70% של כל האשראי הלבן הוא בידי שנים-שלושה בנקים שיש עליהם ביקורת מסויימת. זאת אנטרת שגם הם יעלו את

סיעור הריבית. מה שלוחץ על בנקים שרוצים לשמור על רמת חיים פחות או יותר הוגנת, זה שבנקים אחרים מסלמים להפקידים ריבית יותר גבוהה, על יסוד זה שהם מקבלים ריבית יותר גבוהה. עכשיו זה מפילא קיים. כל ה-20% עושים זאת. מה יאלץ את ה-70% של האשראי הנמצאים בידי הבנקים להעלות את הריבית, אם אין איזה לחץ קיים של צורך להעלות אותה?

יש עוד דבר: בינתיים לא יכולים ליהנות מן הפקדונות האלה, אלא אם בנק ישראל ירשה להם.

נגיד הבנק ד. הורוביץ: הפקדונות של הבנקים עולים באותו קצב כמו

הפקדונות הבנקאיים שלא שופרים על החוק העותומני, אפילו בקצב יותר מהיר.

ד"ר א. ברט: עד לפני פגרת הכנסת, כשאנחנו ראינו שהמסלה

לא הספיקה להעביר את חוק הריבית, שמרנו בקפדנות על סער הריבית החוקי. אנחנו הזהרנו כמה פעמים את הממשלה שאיננו יכולים להמשיך בזה בגלל ההתחרות הפרועה של הבנקים האחרים על הריבית הקרדיטורית. ומאד כאב לנו שלא עשו זאת ואמרו: כל עוד בנק אחד סומר על החוק, ועוד בנקים שכמעט שומרים על החוק - לסם מה בטנה את המצב? 80%-85% של ההלוואות ניתנות בריבית חוקית, אז בגלל 15% אנחנו נוציא חוק? זה כאב לנו מאד, כי על גבנו לחרוץ זה בלתי אפשרי. וכנכון שחלק גדול של הציבור בארץ אינו מעוניין בריבית. כל מה שאתם קוראים אצל כלכלנים כאילו הריבית הקרדיטורית קובעת, להפתעתי הגדולה זה לגמרי לא כך. וצודק מר הורוביץ שאנחנו עד היום איננו יכולים להתחרות עם הבנקים הדורסים 14% או 17% ריבית. יש גם כאלה הדורסים ריבית יותר גבוהה. הם הולכים לכל האגודות לאשראי ומציעים 7%, 8% או 9% ריבית. אף על פי כן האיש הקטן אשר נותן את רוב הכסף לבנקים, סומר לבו אמונים, עם הריבית הקרדיטורית הנטוה שלנו. זו תופעה מאד מפתיעה, אחת התופעות שבהן אני טוב חולק על דעתו של נגיד הבנק, ואומר שנארץ הזאת גורמים פסיכולוגיים פועלים במידה רבה. ואם אנחנו היינו הרלכים לפי התיאוריה, אז עשרות מיליוני לירות היו מזטן עוזבים אותנו והיר הולכים לבנקים הטובים לסלם יותר. כבר חודשים יש מודעה של ברקליס בנק שהם מסלמים 3.5% ריבית על חשבונות קרדיטוריים ללא הגבלת זמן. על סמך זה התחכמ הולנד בנק, והתחיל במודעות שהם מסלמים 3.6%, כאילו ה-0.1% יספיע על טיטו לא ללכת לברקליס.

אנחנו קסלמים באופן ניכר פחות לפקדונות שאין עליהם כל הגבלה בזמן, ואפילו על פקדונות שיש להם הגבלה בזמן אנחנו מסלמים פחות. ובכל זאת צודק הנגיד שהפקדונות של עמך בטצאים ברובם בבנק לאומי, כי אנשים אלה מעריכים את ההבדל בין בנק לאומי ובנקים אחרים. מה שלא נכון הוא שלגבי הפקדונות הגדולים, ההתחרות היא גדולה והיא גרועה מאד.

יש מוסדות שיש להם חשבונות קרדיטוריים גדולים, והוציאו מאצלנו מאות אלפי לירות, ואני יודע לאן וכמה ריבית הוציעו להם המוסדות הבנקאיים שקיבלו את הפקדונות מן המוסדות הפיננסיים האלה.

ובכן בתמונה כללית, נכון היום מה שאומר הנגיד; בתמונה מפורטת זה איננו נכון, וברור שזו מחלה טרדנת. פעם אחת יתעורר ציבור יותר רחב וישאל מדוע אתם עושים זאת, ואז יבוא הסוף לאידייליה הזאת.

ולפיכך אם לא רוצים שהפקדונות יצאו מהמוסדות השומרים על החוק, יש שתי אפשרויות: או לעשות חוק שיפעל במידה כזו שאי אפשר יהיה לעבור עליו, או שאומרים: תמצא הריבית את דמתה. ואז הסברתי כבר מדוע אנחנו גם כן נצטרך להעלות את הריבית, כי בצטרך לעמוד נגד ההתחרות בריבית הקרדיטורית, ומדוע לדעתי תהיינה אז תוצאות שליליות.

מה שיכול להיות יעיל זה רק אם הטלווה בריבית יפחד שהלווה יפנה לביית-המספט ושיקחו ממנו חלק ניכר של הקרן. והצעתי היא שתהיה חובה על השופט לבטל חלק של הקרן, זה יפחיד את הטלווה בריבית לטובת הלווים.

ס.י.

אני רוצה לסיים במשפט אחד. חשוב מאוד בכל החוק הזה שתקופת ההתיישנות תהיה ארוכה.

י. פורדר: אני רוצה להעיר הערה קצרה ולסאול טאלה.

נראה לי שיכול להיות ספק רק אם בכלל יש להכין חוק כזה. ריבית הוא דבר מאוד רגיש. בכל זאת בארץ הזאת יש תנאים כל כך אנורמליים בטח הכסף, ואינני חושב שזה צריך להיות חוק קבע. אבל אני מקבל שאם עושים חוק, הוא צריך להיות יעיל.

ועדת סיפוט אינה נראית לי. אני חושש קצת מיצירת בית-מספס מיוחד לענין זה. ארגון הבנקים יחד עם בנק ישראל יכול להביא דעה על כמה עובדות סיפוטיות הדורשות פעולה מסכית. עם 5-6 מקרים כאלה אפשר לכסות את כל הסטח. ואחר כך אם מתעוררות שאלות סינודות, אפשר לפנות לבית-המספס.

ד"ר ברט הדגיס בצדק טעל-ידי כל הסידורים עד עכשיו היסגנו דבר אחד: הגדלת הריבית. עד עכשיו היה כך שבנק לאומי או בנק ברקליס דרשו מכספסום 9% ריבית. הנהלת בנק לאומי אומרת ובצדק: איננו יכולים להחזיק מעמד. אני חושב שסר האוצר בהתייעצות עם בגיד הבנק צריך לקבוע את סער הריבית. אני מניח שסר האוצר צריך לקבוע יותר מ-9%, אפילו 11%. האם זה אפשרי? אם האסראי הבנקאי עכשיו הוא 260 מיליון לירות, ההפרס על הסכום הזה יהיה 5.2 מיליון לירות.

י. ספיר: מתוך הערכה שהריבית שתיקבע תהיה לטעסה יותר נטוכה שהריבית המקובלת היום ברוב הבנקים, כולל הכנקים הגדולים; ואם החוק הזה יפעל עם הסניים - זה עלול להביא לכך שאותם הבנקים שמציעים 5%-6% למפקידים, לא יוכלו לעשות זאת. האם יש להניח שהכסף הזה של הפקדונות ייסאר בבנק זה או אחר לאחר שהבנקים יהיו נאלצים להפחית להם את גובה הריבית הקרדיטורית, או שהכסף יחפס לו איזה דרכים אחרות ויצא סגור סכום האסראי הרגיל, כמו למשל מלווה הבטחון.

בגיד הבנק ד. הורוביץ: אם זה צמוד לקרן + 10%.

י. ספיר: לכן אני אומר שלא כן הנסנע הוא שהקרן הזאת תחפס לה אפיקים אחרים ולא תחזור למעגל של האסראי הרגיל. אם זה סכומים גדולים זה יכול להספיע.

טאלה סניה: היום יש אסראי סחוץ לבנקים, אסראי של מלווים פרטיים בסכומים לא קטנים. אם החוק הזה יפעל עם סניים, מהי ההערכה, מה תהיה הסנדנציה של כל הכסף הזה? האם גם הכסף הזה ילך באותה ריבית חוקית? מעדיכים את האסראי האפור ב-20 מיליון לירות. מה יהיה גורלו? האם ההנחה היא סאנסים אלה יסתפקו ב-11%-12%, ואולי תיסצא איזו קוסנינציה של עוד 1% או 2%, האם הכסף הזה ימטיך להיות סמן על גלגלי האסראי, או גם הוא יחפס לו סוצא אחר, לא בצורה הסוטפת הזאת של אסראי יסיר. אם ההנחה היא נכונה שהכסף ייעלם מסוק הכספים, האם הדבר טוב או לא טוב, זו טאלה סניה. בינתיים היום האסראי הוא 260 מיליון לירות + עוד 25 מיליון. 25 מיליון אלה באופן פתאומי כמעט ייעלטן מן הסוק. המחסור הזה עלול לגרום למסחר.

על הטאלות האלו רצייתי לסמוע את דעתו של ד"ר ברט.

ז. סרזיב: מה דעתו של ד"ר ברט בקשר להפרדה, והפעלת החוק על אסראי בנקאי מצד אחד ועל אסראי פרטי מצד סני. מה הוזכר ענין סכירת שטרות של הסוכנות. המכירה הזאת מבוצעת בטוק האסראי הפרטי. מה תהיה התוצאה אחרי הפעלת החוק הזה, לאן ילכו הסטרות האלה, האם הבנקים יוכלו לקלוט אותם? זה גם כן ילחץ על הרחבת האסראי.

ט.י.

הינו"ר י. גורי :
 האם אינך סבור שעל-ידי כך אתה שם תו על הבנקים, שבעצם כל הרעה של הריבית השחורה היא בבנקים. לכן הסתמלה טענה לנכון להתגונן בפניהם באופן מיוחד, ואילו הריבית השחורה תמשיך להתקיים בשוק השחור.

טאלה שניה : בניה שעל אף הניטוח הזה היינו עושים את הצעד הזה. פירוש הדבר, לאחר שאנחנו אוטריט לבנקים שאנחנו נותנים בהם אטון ואפשר להידבר אתם ולסמוך עליהם שהם ינהגו כשורה, הם מרכזים 85% של האשראי, פירוש הדבר שהחוק הזה מוצע כדי להתגונן מאותם 15% של הבנקים שאינם אוטריט על החוק.

ז. סווייב :
 אני חושב שהרבה יותר קל ונוח לסטור על רשת הבנקים מאשר על הזק הפרטי הרחב.

בזמן האחרון שמענו פה תלונות קשות על הריבית הגבוהה הקיימת בטדינה, ואני צריך להגיד לך ברט - ברוב הטקרים הטענות הופנו לא כלפי כלווי בריבית הפרטיים, אלא דווקא כלפי הבנקים. ולו האשראי הבנקאי בבנקים היה ניתן בריבית שתקבלת על הדעת, אני חושב שמידת הזעם והרוגז של הציבור היתה יורדת.

י. בדר :
 ד"ר ברט בוודאי זוכר שלהצעת חוק זו קדם סעיף שבטעם בספר החוקים משנת 1954. בסעיף זה כתוב: "הנגיד רשאי לעודד התייעצות עם הוועדה וברשות הסטמלה לקבוע בצו בדרך כלל או לטוגים של פקדונות או של עסקות אשראי את שער הריבית הסבטיטלית שמוסד בנקאי רשאי לשלם על פקדונות, וכן את שער הריבית הסבטיטלית, התקופות, לצבירת ריבית, שיעורי עטילות והנכיון ותשלומים אחרים שמוסד בנקאי רשאי לקבל בעד נכיון שטרות או בעד הלוואות ועסקות אשראי אחרות". אחר כך יש עוד סעיף קטן האומר: "לפי סעיף זה הצו יעוין אישור ועדת הכספים של הכנסת".

אני רוצה להגיד שלטעמי זה יש קשר טטויים לטעמי 73 שסטיל טאטר וקנס גם על בנק וגם על מנהל בנק שיעבור את הצו, ואני מניח שקנס או טאטר למנהל בנק - אפילו אילו זה טאטר לזמן לא ארוך - זהו עונש טבחינה ציבורית, סקצועית ואחרת. האם ד"ר ברט איננו חושב שסעיף זה, לגבי מוסדות בנקאיים, יותר מועיל אם בפעיל אותו טאטר כל חוק? הוא יותר גטיש טאטר החוק הכללי הזה שהוא נוקשה יותר.

שנית, האם לדעתו של ד"ר ברט יש לטפקח על הבנקים סטכנות ויכולת, ברגע שהסעיף הזה יופעל, להטיל ביקורת כספיקה על המוסדות הבנקאיים, שגם הם ישטרו על ההנראות?

אני רוצה להוסיף שהסעיף הפלילי שדיברתי עליו מטיל אותו העונש על כל מוסד בנקאי שלא טטר דו"ח אטתי או שלא טטר דו"ח בכלל.

זה לגבי הבנקים. עכשיו טאלה לגבי החוק הזה. האם לדעתו של ד"ר ברט היה מוסיף הרבה לאפשרות הטלת ההגבלות האלה על מוסדות בנקאיים לו הסעיף הזה היה כטובן טופעל בחוק בנק ישראל הלכה למעשה. ד"ר ברט יראה שסעיף 56 נותן אפשרות להבדיל בין עטלה לבין תשלומים אחרים, ולהוציא את כל זה בצורים אחרים התייעצות עם הוועדה. אין כאן שום צורך באיזו ועדת שיפוט.

לגבי הדברים שהם טחוץ לחוק בנקאות, ברור שיש כאן שני סוגי טקרים שבטהותם הם שונים: מוסדות כספיים שאינם מוסדות בנקאיים, ואשראי פרטי. לגבי מוסדות כספיים, האם אין ד"ר ברט חושב שיעקר הדבר שם להטיל פיקוח, בדומה לפיקוח על מוסדות בנקאיים? ופיקוח פירושו חובת טטירת דו"חות, אפשרות בדיקה כטה ריבית הם לוקחים, והטלת עונשים טקבילים לאלו שטוטלים על הבנקים, לרבות גם שלילת זכיון.

לגבי אשראי פרטי, חוק זה מטיל עונש טאטר עד שבע שנים וחובת קנס עד 100,000 לירות. לפי סעיף 7 יכול בית-המשפט להחרים את כל טכום הטלווה. אז האם לא כדאי בשלב זה, כאשר אנחנו עושים נטיון, להסתפק בטעמי כזה, ולא ללכת לנטיונות נוטפיים של חצי קרון,

או שלישי קרן, מלא לראות מה יצא מהסעיף הזה. אני חושב שמהסעיף האחר
פי חמשה או הפקעת קרן לטובת הלווה תצא דמורליזציה גדולה וכל מיני דברים
חמורים. ד"ר ברט חושב שזה יהיה נשק חריף נגד הטלוויזיה בריבית. אולי
שנינו גם חושבים שזו תהיה דרך להגביל את הריבית הפרטית לטירה של אפס,
את כל האשראי הפרטי להגביל עד לאפס, אבל כל אלו הן השערות שלנו.

האם ההגדרה של טלוויזיה אינה כוללת למשל מטייטיה
של טניות? האם ההגדרה של ריבית אינה כוללת גם דיבידנדים?

טניות לא סחייבות להחזיר קרן לאלתר או תשלום
בריבית. ד"ר א. ברט:

י. בדר: יש טניות של חברת החשטל, שהחברה סוכרחה בזמנים
של זכיון לפדות את הטניות, ונוסף לזה החברה
משלמת סכום נוסף לקרן. לפי הגדרה זו טלוויזיה טניות, ודיבידנדים זה
ריבית.

ט. חזני: יש לי כמה שאלות קצרות.

הראשונה בוגעת לסעיף הראשון של החוק, הגדרות
טלוויזיה. אני שואל את ד"ר ברט מה דעתו על עיסקות מסחריות שבין סוכר
וקונה, לא בין טלוויזיה ללווה? אם אני משלם סחיר יותר גבוה תמורת
סחורה שניתנת לי בתשלומים והריבית נבלעת בסחיר, אין אני יכול להוכיח
זאת. אבל בטקרה שהריבית היא נפרדת, כלומר אם הסוכר אוטר לי: סחיר
הסחורה הוא כזה, ואם אתה רוצים לשלם בתשלומים אתה משלם לי ריבית -
האם צריך החוק או לא צריך לחול על זה?

ביחס לריבית, טניות שסוכר בנקאי טאלף את
הלקוח שלו שכבר סחזיק בטניות ותובע טטנו לתרום לקרנות טובות - זה צריך
להיות כלול בהגדרה של ריבית או לא?

לגבי הפיסקה האחרונה - החוק אינו פועל כמובן
רטרואקטיבי. זה נכון לגבי העבירה הפלילית, זה נכון לגבי הקנס של
פי חמשה. בשעה שנעשה הפעשה, זה לא היה בגדר של עבירה. אבל אם אני
חייב לשלם בטשך כמה שנים הלוואה טוצטת, ולאחר כניסת החוק לתוקפו
אני צריך לשלם ריבית יותר גבוהה - את זה צריך החוק להבטיח, שהרי
העבירה נמשכת. האם תהיה בזה, לדעת ד"ר ברט, פגיעה חמורה בשעת קיום
או אי-קיום הסכמים מסחריים?

האם ד"ר ברט טוכן להסתכן ולוטר מה לדעתו צריך
להיות גובה הריבית על הלוואות רגילות ומה צריך להיות גובה הריבית
על הלוואות טוצטות.

שאלה אחרונה בעקבות שאלתו של חבר הכנסת טפיר,
אלא שאני טפנה אותה גם לנגיד הבנק. בניח שהחוק יפעל בהצלחה, וכל
אותם הכספים, 25 הטיליון שבטצאים ברחוב, כטו שאתה אוטר, ייעלטו -
מה יבוא בטקום זה? אתה תכיר בזה שנשתנה טשהו.

ולבסוף הערה. אני טוכן להטוך ואפילו לאטף
לעצמי את רוב הצעותיו של ד"ר ברט, פרט להצעה האחת ביחס לקנס שהלווה
יקבל אותו ולא אוצר הטדינה. זה עלול להביא לטצב פרוע טאד טבחינה
טוטריית. זה יכול להצטיח ענף פרנסה חדש בטדינה. כטו שיש טלוויזיה לא
הגונים, יהיו גם לווים לא הגונים. אני חושב טלטרות כל הניטוקים,
זה לא יכול להישאר בטצב כזה.

י. מפרתי: אני טבין טגם אחרי שיוצא החוק יישארו טלוויזיה
ולווים. אני שואל את ד"ר ברט לגבי אגרות
חוב של 6.5% כיום, זה בוודאי לא יכול להיות בריבית של 10%-11%. זה
יהיה אחד הכתחרים הרציניים שיגדילו את ההון החוזר. כל אחד ילך
להשקיע כספים באגרות חוב של 6.5%.

א. הרצפלה:

אני רוצה ליאול כדוע איננו יכולים לתת לבעל פקדון 5% ריבית? אם לוקחים סאנטיים 9% או יותר טזה, אפשר לדעת לתת 5%.

יש טוביה חטורה טאד, בנוגע לטסק הכלכלי לנו בארץ. אנחנו באמת נחוקים, טאד אחד אין אסראי טטפיק (נגיד הבנק אופר טיש יותר טדי אסראי), וטאד שני הריבית הגבוהה.

לענין ההצטרף - לטרות כל ההגיון טבזה, אני זוכר כאשר בנק לאוטי המייחס בטלילה לענין הזה ולחט נגדו. כיוט אני טתחיל לחשוב, כטאני טתנגד להצטרף, כנראה טאני לא טהעולט הזה. אני טדבר על גטול, קופת תגטוליים וכו', אטכריט לי: אתה רוצה טאתן לך בלי הצטרף?

אניבני יודע אם אתם כל כך חדרתם להכרה הפניטית של הלורה. בטידה שהריבית גבוהה ובטידה שיש הצטרף, הכוח האמתי בתשלומים הולך וקטן. ולכן אני טואל כדוע איננו לוקחים את הטוטנט הזה בחטבון?

אניבני יודע כדוע חבר הוועדה פורדר בעד 11% ריבית. אם בדעה זהבנקים לא יכולים בפחות טזה, רציתי לשאול האם זה באמת כך.

ד"ר א. ברט: אתחיל לפי סדר הטאלות.

חבר הכנסת פורדר הבין אותי כאילו הוועדה שהצעתי, ועדת השיפוט, היא בגלל שלאנשים האלה תהיינה ידיעות טיוחדות. לא הייתי טביט על הניטוק הזה כעל ניטוק בפסד. כטובן אם אני טציע ועדת שיפוט, אני טסתדל להציע אותה בצורה זו שיהיה בה טוטחיים, אבל לא הטוטחיות היא בטבילי הדבר הקובע. הדבר הקובע היה בטבילי טאני רוצה טאנטיט שרוצים להיות כנים יכולים להיות בטוחים שהט באמת כנים. ואם יצא חוק טטוכרחים להיות בו חורים, אז צריכים לטצוא לזה פתרון. ואני חוזר לדוגמה טנתתי, הלוראות נגד סחורות.

היו"ר י. גורי: האם אינך רואה כל אפשרות לנסח את החוק כך שלא יישאר טקוט לספקות ולא יהיה צורך בוועדה כזאת?

ד"ר ג. קיטרון: אני שותף לטפקותיו של ד"ר ברט אם אפשר לנסח את החוק בצורה כזו שכל אחד ידע טה טותר וטה אסור. טאד שני לא הייתי רוצה בקיום ועדה. אבל קייטת אינטטיטוציה בחוק שלנו טאפשר להפעיל אותה לטקרה כזו, והיא פסק-דין הצהרתי. בטקרים טטוייטים יכול בן אדם לפנות לבית-טטפט על-טנת לקבל פסק-דין הצהרתי. בתי-הטטפט שלנו אינם אוהבים זאת ביותר, אבל אפשר לנסח טעין שכל אחד רטאי לפנות לבית-הטטפט בבקשה לקבל פסק-דין הצהרתי אם עיטקה טטוייטת היא טלווה או אם תשלום טטוייט הוא ריבית, ועל-ידי כך נוכל אולי להגיע בזמן יותר קצר לבהירות טאני טואף לה לא פחות טד"ר ברט.

ד"ר א. ברט: טי שטכיר את הקצב אשר בו עובדים בתי-הדין שלנו, לא יכול לקבל את ההצעה הזאת, כי פה יש דברים יצריכים להחליט עליהם בטטן יטיט טפורים. חוץ טזה אטדתי כבר לחבר הכנסת פורדר שהוא טועה אם הוא חושב שהצעתי ועדה כזו בגלל הטוטחיות. אבל אם כבר ללכת לאינטטנציה טטוייטת, טוב יותר שהיא תהיה טוטחית. זוהי ועדה טאד טכובדת, והיא תוכל לעשות את הטלאכה בטחירות רבה. אני טאד טטליץ על זה, ואני טבקט טאד טחברי הוועדה לחשוב אם הניטוקים הפחייבים אינם יותר חזקים טאשר הניטוקים השולליט.

לגבי הטאלה הם לא לעשות את זה בתוך הצו, להטאיר את האפשרות לטר להוציא צוים. אני בדעה שיכולים לטטוד טפטטי-הדין האלה ואחר-כך להכניט את זה לצוים. אבל טלכתחילה להטיל על השט או על היועץ הטטפטי שלו על כל דבר להכין צו - זה לא יהיה יותר פטוט בהרבה טאשר לעשות את הטלאכה עכטיו. לפיכך אני בדעה שהצורה הזאת היא יותר נכונה.

חבר הכנסת פורר שאל שאלה שחזרה בצורות
אחרות אצל שוטלים אחרים; אם אני בדעה שהבנקים הדורשים היום
ריבית יותר גבוהה יורידו את הריבית. כטוב, אילטל את הייתי טאטין בזה,
הייתי צריך לשלול את כל החוק. רק אם אנחנו יכולים לקוות שזה יהיה כך,
אז יש לחוק הזה ערך.

אין אני טאטן לי את התהליך. אני בדעה שהטר
אחרי התייעצות עם הנגיד באיזור ועדת הכספים, לא צריך להפריז בהנמכה,
כי ככל שהוא טפריז בפעם הראשונה בהנמכה, הוא ייתקל ביותר קשיים
בהגשמת הדבר. הוא זקוק לשיתוף פעולה עם המוסדות הצריכים לעשות זאת,
ומצדק שאל אחד השוטלים טה עם הריבית הקרדיטורית ואם זה דורש להוריד את
הריבית הדביטורית וטה תהיינה התוצאות. ודאי שזה יוריד את הריבית
הקרדיטורית. אני הצעתי לני הרבה זמן, אחרי שיחה עם כמה בנקים שאני
חושב אותם להגובים, על אף שהם כבר אבזטנו עברו בצורה גסה על החוק,
אני טאטין בכוננותיהם הטהורות להיות חוקיים אם רק אפשר. הם טטרו
לי שבפחות 12% הם אינם יכולים לאזן את הטאזנים שלהם. אז הטר
והנגיד יבדקו את זה. אינני רוצה להביע ברגע זה דעה של הנגיד
שכאטעני נגד האינפלציה בזטנום ידועים דווקא ריבית גבוהה יכולה להיות
טועילה. אז יבדקו את כל זה. בכל אופן אינני טאטן לי שבבת אחת יורידו
את הריבית לאותה רטה שהיא נראית לאוהבי ריבית בטוכה כאידיאל הרצוי.
הם יורידו את זה קודם לדרגה טטוייטת, על-טבת שהטוטדות השונים יתאיטו
את עצטם לזה. אם עושים זאת באופן הדרגתי, אינני חושב שהטפקידים יברחו,
כי אין להם לאן לברוח. אם החוק הוא כללי ואם זה יכריח את כל הבנקים
ללכת בדרך זו, אז לא יהיה להם טקום טטאים ובטוח לכטפם וטלסם הם יכולים
לברוח. הם אינם יכולים לעשות טה טטישהו כאן הזכיר, להטקיע את כטפם
בניירות ערך טוצטדים. הפקדונות נחוצים להם לטיטוס.

י. כדר: בעצם אפשר לבטל את הריבית הקרדיטורית.

ד"ר א. ברט: בכטה ארצות זה באטת אטור. אינני חושב שזה
טטאים לטצב שלנו. אני בדעה שאנחנו צריכים
להבטיך את הריבית הקרדיטורית, אבל לא לבטל אותה בעתיד הקרוב. צריך
לעשות זאת באופן הדרגתי. אם הדבר ייעשה באופן הדרגתי, ואם אז הריבית
תהיה עוד די גבוהה, אז אני בטוח - בכל אופן כטו שהדברים עוטדים ברגע
זה - שאנחנו היינו טוכנים כטו שהצענו לפני סנתיים להתחייב לתקופה
טאפטר לראות אותה טראש, להטאיר את הריבית שלנו יותר בטוכה מהריבית
החוקית. לעוטת זאת אם יעשו זאת בבת אחת - לא נוכל לעטור בזה.

לדעתי יש ערך לחוק הזה רק אם הוא חוק כללי
גם לבנקים וגם לכל הטלוויזים בריבית האחרים.

כאן יש דבר טאטן טעציב טבוודאי ידוע לכט. יש
כטה בנקים טכדי להיטאר כביכול בטדר נותנים את ההלוואות שלהם על-ידי
חברות הקטורות להם. אז איזה ערך יהיה אם נפעיל את חוק בנק ישראל
ובטדר על-ידי זה את עניני הבנקים, אם באותו זמן הצד הטני איננו
בטדר?

עכטיו אני בא לדבר טני. נגיד הבנק אטטר
כל הזמן: טטטר ולא טטטרה. הוא אינו רוצה להיות טוטט טטטתי. אם
טטאלו אותי, האטצעים שלו היו טאפטרם לו לעטגת הרבה יותר טטה טהוא
עטה, אילו הוא היה טבדיל בין בנקים הטוטרים על חוק הריבית ובין טלה
טאינם טוטרים על חוק הריבית, בזה טאלה טקבלים שחרורים טליקורידיות
וטלה לא. הוא אינו רוצה בדרך הזו, וטעטיו עטו. דעתי איננה
כדעתו. אינני אטטר טהוא לא עטה זאת טתוך רטלנות. הוא בדעה טזו
לא הדרך. ולפילך היות טאנחנו רוצים להיות תחת טטטר טוב, הרי טכל
הטאלות של ד"ר בדר נופלות, אי אפשר לעשות זאת בצורה טהוא חושב על זה.

בהזדטנות זו אני רוצה לטטר לד"ר בדר שהצעתו
שהוועדה הטייעצת של בנק ישראל תהיה בטקום ועדת השיפוט היא בלתי
ריאלית.

נטאלת טאלה טאטן רצינית: טה יעטו אותם הוטנים
שהיום טלוויזים בריבית קטוצה, ונניח טהם באטת ייבהלו טטה טיהיה כתוב
בחוק. אז קייטות כטה אפטריות. אחת היא להכריח את הכטף לחוץ-לארץ,

וטאד ייתכן שחלק מהאנשים יעשה זאת. דרך שניה יכולה להיות שהם יקנו בארץ דולרים זכורים או זהב, על כטה שהטלמי מאפשר זאת, וזה לא כל כך קל, כי התנודות שאנחנו זוטעים עליהן הן בעיקר בזהב תעודות על כסות לא גדולות, וטפני זה גם וקפוצות הן תמיד יחסית גדולות לטעלה או לטטה.

אפשרות שלישית תהיה שהם בכל זאת יאטרו לעצמם: ניירות הערך הצטודים עם כל היתרונות, ובפרט טלווה הבטחון, טזו בטבילם דרך טובה להסקעת כספיהם. טבחינת האשראי לא הייתי טפחד כלל טהדרך השלישית. הדרך הראוונה והשניה יכולות לקצץ את האשראי. הדרך השלישית טעבירה את הכסף בדרך יותר ארוכה לאותם הצינורות הטסקיים אשר בו הוא צריך להיות, וזה לא היה טזיק אלא טועיל טאד. אם הייתי בטוח שהכסף ילך בדרך זו - הייתי טרוצה.

היו"ר י. גורי: האם אדוני אינו סבור שטרבית האנסים יבחרו בכל זאת בדרך השלישית?

ד"ר א. ברט: אינני יודע, בטמת קטה לי לומר זאת. אני טטעתי שחברה די חשובה בארץ קיבלה לפני זמן קצר זכות להוציא טניות לטוכ"ז, ואנשים יקנו את הטניות האלה. זו בטבילט הטקעה טובה וטאד נטתרת. אבל אינני רוצה להטעות אתכם ולומר שאני יודע.

בשאלתי טה יהיה עם הטטרות של "הטטביר" והטוכנות הטסקיעים העיקריים בניירות אלה הם, טטסקיעים קטנים ובינוניים, ביניהם רבים טטקבלי הפיצויים טגרטניה, שבאים ליועצים פיננטיים וטואלים: בטח אני יכול להטקיע את כספי, ואז אטורים: יש לך ברירה: אתה יכול להטקיע את זה צטור, ואתה יכול להטקיע את זה בלתי צטור, אז אתה יכול להשיג 18%. אז אנשים עושים לעצמם חשבון: הטטר הזה הוא לטטה חודשים. בטטר שטה חודשים אלה הוא לא טפחד שטהיה דבלואציה, אז יותר כדאי לו לקנות את זה ב-18% טאשר צטור ב-6.5%. אינני טפחד טזה. אני חושב שיקרה אטון לאותם הקבלנים שהיום טקבלים את הטטרות האלה אם לרגלי הורדת הריבית יהיו נאלצים לטכור אותם. בריבית יותר נטוכה. אינני חושב שהטוק יהיה כל כך טצוטצטם שאי אפשר יהיה לטכור אותם, כי תמיד יש הבדל בין שתי הצורות האלה של ההטקעה.

באטר פה שהופנו תלוונות בעיקר נגד הבנקים, כי הבנקים טהווים כתונות והטלווה בריבית אינו טהווה כתונת. אין זה אומר שהבנקים הם החוטאים העיקריים. אבל אני טוכרח לומר שיש גם בטצוע הבנקאי חוטאים חשובים, שלוקחים ריבית שרחוקה טלהיות הוגנת, וצריכים לנטות להטלט עליהם.

אטרו כאן שהעיקר הוא פיקוח. חוק הפקעת טערים הוא דוגטה של חוק שלא פעל. גם כאן זה לא יפעל. אני טצטער לומר טאם אתם לא תכניטו כאן את הטעיקף כטו שהצעתי, אני לא אביט על החוק הזה כעל חוק שניים, ואני חושב שהוא ייכשל.

חבר הוועדה חזני טאל על קניה בתטלוטים. לדעתי ההגדרה צריכה להיות כזו שהיא תכלול את הקניה בתטלוטים. לי יש טפק אם ההגדרה הנוכחית כוללת את זה.

באטר שיש כל טיני דרכים לעקוף את החוק על-ידי זה שצריכים להיות חברים באגודה או להטתף בקרנות בנין או להפקיד חלק טהטכונטים בחשבון קרדיטורי. על כל הדברים האלה חל הדבר הראשון שאטרת. אי אפשר להטביר זאת בחוק; אפשר להטביר זאת בוועדת לטיפוט.

על גובה הריבית אטרת טה שאני יכול לומר.

לחבר הכנסת הרצפלד, אנחנו העלינו את הריבית שלנו לא טתוך רדיפת בצע. אנחנו הזהרנו את הטטטלה בטטר שנה שלטה, טאם היא לא טטדיר את הדבר הזה לא תהיה לנו ברירה אלא להעלות את הריבית. אילו הטטטלה הייתה טעבירה את החוק לפני הפגדה, לא היינו עושים טה טעשינו. טאחר שלא הוצא החוק, היינו נאלצים להגדיל את הריבית.

היו"ר י. גורי: אנחנו טודים לך טאד, ד"ר ברט.